

Skaidrumo ir etikos kultūra visuomenėje ir mokykloje

LR STT Antikorupcinio švietimo skyriaus atstovė,
„Skaidrumo akademijos“ mokytojas
koordinatorė Rita Šikšnienė
2025-03-20

SKAIDRUMAS IR ETIKA

- **Skaidrumas** – atvirumas, sąžiningumas, atsakomybė sprendimų priėmime.
- **Etika** – moralinių vertybių ir normų sistema, padedanti atskirti teisingus ir neteisingus sprendimus.
- **Skaidrumas ir etika** – pagrindiniai demokratinės visuomenės principai.

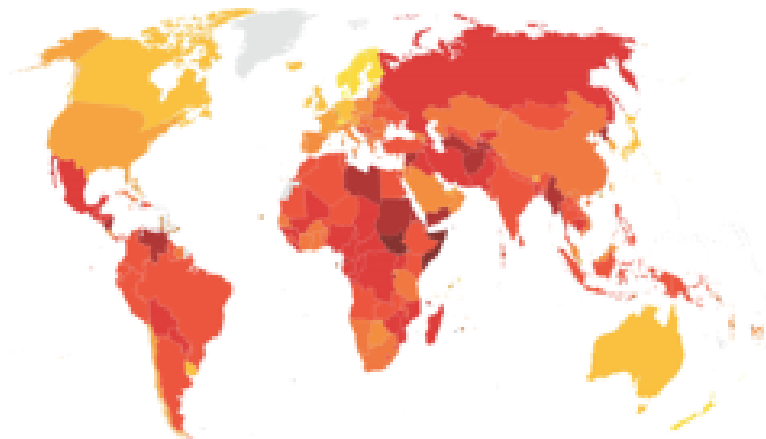

SKAIDRUMO BŪKLĖ VISUOMENĖJE

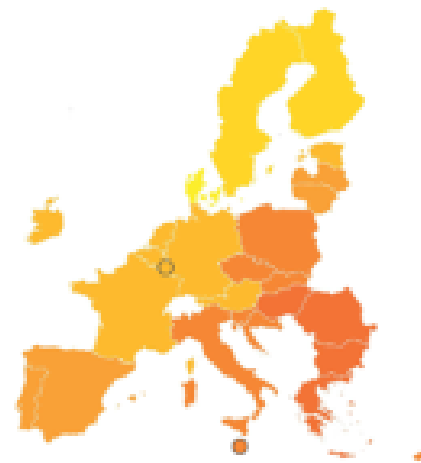
KORUPCIJOS SUVOKIMO INDEKSAS 2024

KSI yra vienas geriausių pasaulyje korupcijos suvokimo tyrimų, parodantis, kaip įvairioms pasaulio valstybėms pavyksta kontroliuoti korupciją. Korupcijos mastą viešajame sektoriuje vertina įvairių sričių ekspertai ir verslo lyderiai.

PASAULIO VIDURKIS
2024 METAIS

43/100

EUROPOS SĄJUNGOS
VIDURKIS

62/100

KORUPCIJOS SUVOKIMO INDEKSAS

Vieta	Valstybė	Balas
1	Danija	90
2	Suomija	88
5	Liuksemburgas	81
8	Švedija	80
9	Nyderlandai	78
10	Airija	77
13	Estija	76
15	Vokietija	75
22	Belgija	69
20	Prancūzija	67
25	Austrija	67
32	Lietuva	63
36	Slovėnija	60
38	Latvija	59

LIETUVOS KSI 2024 REZULTATAI

KSI ĮVERTIS

63 ↑2

VIETA ES

12/27

VIETA
PASAULYJE

32/180 ↑2

MOKYKLOS VAIDMUO

Kodėl tai svarbu?

- ✓ Mokykla – pirmoji maža visuomenė, kur vaikai mokosi, kaip veikia pasaulis.
- ✓ Mokytojai ne tik perteikia žinias, bet ir formuoja mokinių moralines nuostatas.
- ✓ Mokinių elgesys dažnai atspindi suaugusiųjų pavyzdį.
- ✓ Svarbus visos mokyklos bendruomenės vaidmuo.

SAŽININGUMO IŠŠŪKIAI

Ar nusirašyti?

Ar dalintis atsakymais su draugu per testą?

Ar pasakyti tiesą?

Ar padėti draugui elgtis teisingai?

Ar verta laikytis taisyklių, kai kiti jų nesilaiko?

Ką daryti, jei matai, kad klasėje tyčiojama iš kito?

MOKYKLOS VAIDMUO

Etika mokykloje – tai:

- pagarba vieni kitiems,
- sąžiningas elgesys,
- teisingas konfliktų sprendimas,
- atsakomybės prisiėmimas už savo veiksmus.

Skaidrumas mokykloje reiškia:

- sąžiningą vertinimą,
- aiškias ir vienodas taisykles visiems,
- atvirą bendravimą tarp mokytojų, mokinių, tėvų.

ANTI-KORUPCINIS UGDYMAS

Naujas požiūris į esamą turinį.

Į kasdienę tematiką galime įtraukti:

- ✓ Klausimus apie etiškus, teisingus pasirinkimus, pasitikėjimą;
- ✓ Pavyzdžius iš realaus gyvenimo, kai sąžiningumas arba jo trūkumas turėjo pasekmių;
- ✓ Diskusijas apie atsakomybę, pasitikėjimą ir teisingumą mokinių gyvenime.

SAŽNINGUMO PAMOKOS.

Dalykai, kuriuose galima (ir verta!) kalbėti

✓ Pilietinis ugdymas

- Tiesiogiai: korupcija, skaidrumas, teisingumas, piliečių teisės ir pareigos.
- Diskusijos apie tai, kaip kuriama sąžininga visuomenė, kaip veikia institucijos.

✓ Etika, dorinis ugdymas

- Kas yra sąžiningumas ir atsakomybė kasdienybėje.
- Kaip elgtis, kai reikia rinktis tarp tiesos ir naudos.
- Kaip atpažinti neteisybę ir padėti kitiems elgtis teisingai.

✓ Istorija

- Korupcijos įtaka istoriniams įvykiams.
- Skaidrumo ir atsakomybės klausimai skirtingais laikotarpiais.
- Lyderių elgesys: sąžiningi vs nesąžiningi sprendimai ir jų pasekmės.

SĄŽININGUMO PAMOKOS

✓ Pradinis ugdymas

- Tiesa ir melas. Susitarimų ir taisyklių laikymasis.
- Pasakų, istorijų nagrinėjimas.

✓ Kalbos, literatūra

- Veikėjų moralinių pasirinkimų analizė, diskusijos pagal kūrinis.
- Rašiniai, straipsniai.

✓ Matematika

- Duomenų interpretacija: kaip galima manipuliuoti skaičiais.
- Kodėl reikia būti tiksliam ir sąžiningam atliekant skaičiavimus.

✓ Ekonomika

- Diskusijos apie etišką verslą, skaidrią konkurenciją.
- Kyšininkavimo, „vokelių“ tema – kokios pasekmės?

SĄŽININGUMO PAMOKOS

✓ Gamtos mokslai (biologija, chemija, fizika)

- Akademinio sąžiningumo, mokslinės etikos svarba atliekant tyrimus, eksperimentus, duomenų klastojimo problema.

✓ Informacinės technologijos

- Autorių teisės, programinės įrangos (nelegalios) naudojimas.
- Privatumas ir duomenų saugumas kaip etinė tema.
- Melagienos internete.

✓ Dailė, technologijos, menai, sportas

- Plagiato tema: kas yra idėjų vagystė, kodėl svarbu gerbti autorines teises.
- Ar meno kūriniai gali turėti socialinę žinutę apie sąžiningumą, teisingumą?
- Sutartos varžybos, lažybų problematika, dopingo vartojimas.

SKAIDRUMO AKADEMIJA

MOKYTOJAMS

KOKIŲ POKYČIŲ SIEKIAME?

- Skaidrumas ir etika turi prasidėti **nuo mažų kasdienių sprendimų**.
- Kiekvienas **mokytojas gali prisidėti** prie skaidresnės visuomenės kūrimo.
- Nereikia didelių reformų – **svarbūs net ir maži pokyčiai** mokymo procese.

SKAIDRUMO AKADEMIJA

MOKYTOJAMS

PABAIGAI

Sąžiningumas

- pasirinkimas elgtis teisingai net tada, kai niekas nemato.
- drąsa veikti teisingai, net jei aplink daug nesąžiningumo.

Ačiū už dėmesį!

SKAIDRUMO AKADEMIJA

MOKYTOJAMS

**LIETUVOS RESPUBLIKOS
SPECIALIŲJŲ TYRIMŲ
TARNYBA**